

VANSKELIGHETSGRAD:

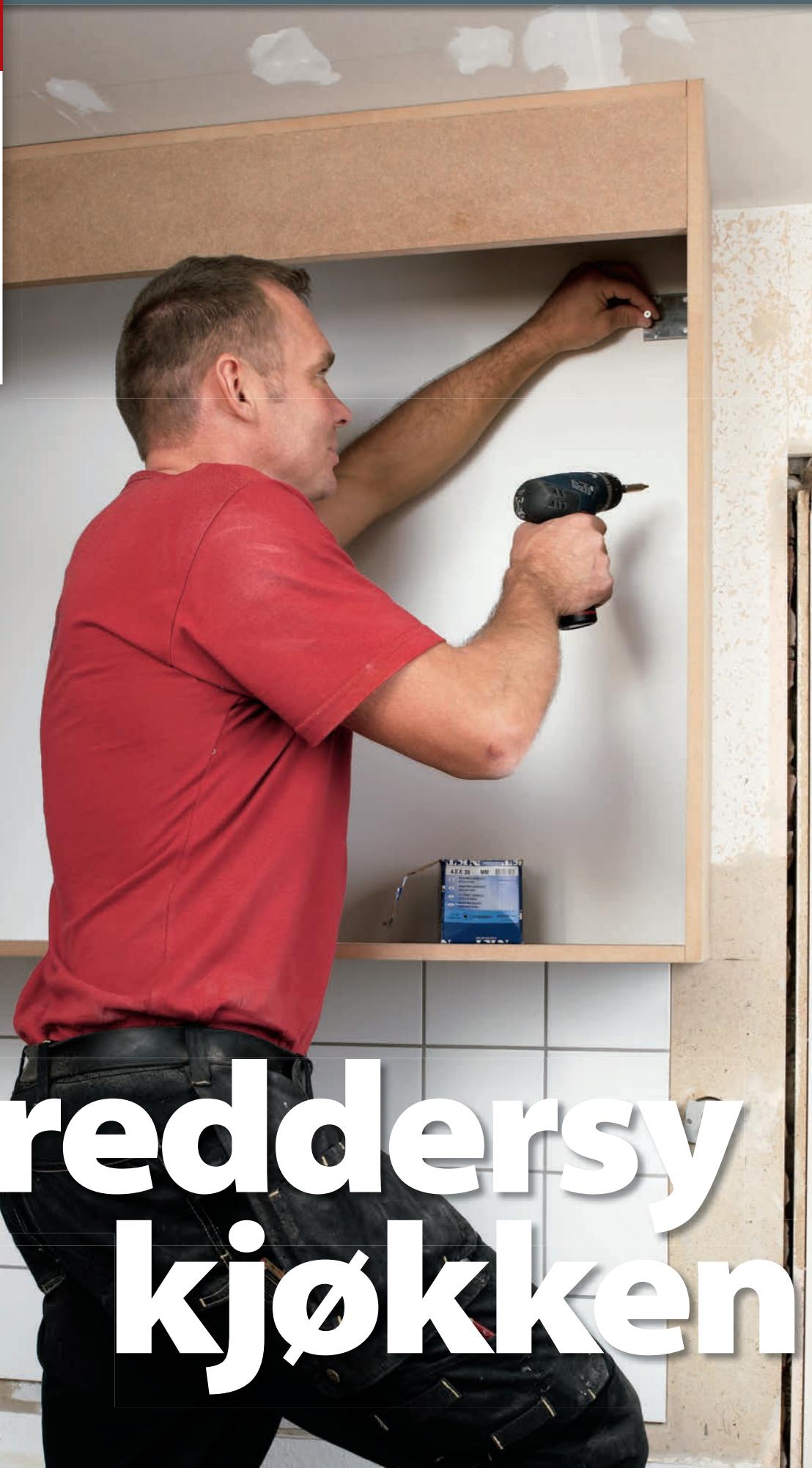
Litt øvelse i å montere treplater er en fordel, men med litt omhu kan du saktens greie å bygge skap. Presisjon er det viktigste.

TIDSFORBRUK:

Et skap: cirka 12-16 timer
3 skap: cirka 24 timer

PRIS:

Cirka 7000 kroner

Skreddersy kjøkken

Hvis det ikke er plass til et kjøkkenskap i standardstørrelse kan du bygge skapet selv, slik at det passer.

Over- og
underskap
bygget på mål
av mdf-plater

Skapdører
– nye bygges,
og gamle
males

dine skap

Gjennom-
gående
sokkel under
skapene

DEL 1:

- Flislegging på veggene
- Spotlamper under overskapene
- Utskifting av stikkontakter

DEL 2:

- Over- og underskap
- Skapdører
- Gjennomgående sokkel

DEL 3:

- Benkeplate med lamellkjekskjøt
- Utskjæring til vask og komfyr
- Vaskelist uten festehull

Når kjøkkenet skal
renoveres er det ikke
sikkert at det er plass til
skap på standardmål.
Da kan du heldigvis
bygge dem selv.

Oppgaven var enkel: Renovér kjøkkenet uten å spandere en formue. Og målet ble nådd med en materialpris på bare 20.000 kroner for hele forvandlingen.

I forrige nummer av Gjør Det Selv satte vi opp fliser på veggene, skiftet de gamle kontaktene og satte spotlamper under de eksisterende overskapene. Nå skal det bygges ekstra overskap til den nisjen der det er plass. Det er plass til skap, men ikke i de standardmålene man kan få kjøpt.

Skapene skal bygges på mål i mdf-plate, og oppskriften kan du naturligvis tilpasse for å passe inn i kjøkkenet ditt, eller der du måtte mangle et skap.

Mdf-platene skar trelastleverandøren ut. De tok ikke betalt per sag-snitt, men kun per kvadratmeter når det skulle sages så mye som her. Så de betalte for svinnet. Sjekk om det samme gjelder hos din leverandør.

TIPS

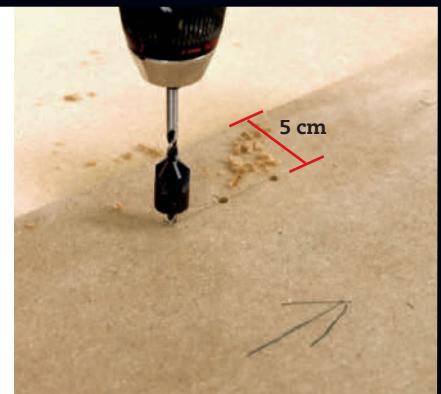
Hold orden på stumpene.
Husk å skrive på platene etter-hvert som de blir sagt til, slik at du kan finne dem igjen når du kommer hjem og skal i gang med å montere skapene.

Markér platene

Når mdf-platene er skåret opp i de delene du skal bruke, kan du gå i gang med monteringsarbeidet. Men først bør du supplere markeringene dine med tydelige merker, så du kan se hvilken vei de enkelte platene skal vende. Hva er opp, ned, høyre, venstre, inn og ut på hver enkelt plate?

1 **Markeringsene hjelper deg underveis.** Her er det f.eks. ei plate til skap nummer 3, med piler som viser oppover og inn mot bakveggen.

2 **Bor hull til hyllebærerne 5 cm fra kanten på sidestykene.** Underskapene skal også ha hull midt på sidestykene. Her fungerer et omvendt forsenkerbor som dybdestopper.

Skapet

Når topp og bunn skal monteres, er den mest elegante løsningen lamellkjeks-skjøter, framfor bare å stifte dem sammen. Skjøtene krever en lamellfreser, som freser et spor i de platene som skal sammles. I sporet limer du så en liten «fisk», en lamellkjeks, som utvider seg ved kontakt med limet. Skjøten av to plater blir usynlig, men meget sterkt.

Det krever som nevnt en lamellfreser, og det er en investering på 500-2000 kroner, eller at man leier en god modell. De billigste lamellfreserne er oftest for upresise, etter våre erfaringer. Bare én millimeters unøyaktighet gir et riktig kjedelig resultat. Til sist stiftes platene sammen, evt. med en stiftepistol.

1 **Lamellfreseren freser presise spor til lamellkjeksen.** Presisjonen har virkelig alt å si. Så lei en ordentlig maskin. De billige er for ofte for upresise.

2 **«Fiskene» limes og slås forsiktig i.** Limet får dem også til å utvide seg. Det gir en meget sterkt skjøt.
Tips: Er de vanskelige å få i, kan de ha vært fuktige. Tørk dem over en ovn, eller slip dem med litt slipepapir.

3 **Nå skyves fiskene inn i sporene på den andre plata.** Ha lim på hele det stykket som skal limes, også mellom fiskene.

4 **Bank eller skyt inn spikrene.** Med lim og spiker går det ikke i styrker. (En hammer er selvsagt god nok for å få spikrene inn.)

5 **Når bunnen er satt i, er hele skapets ramme klar.** Nå mangler du bare bakvegg og dører.

Skapenes oppbygning

Skapene er bygget i 16 mm mdf-plate og montert med lamellkjeks (flatplugg/«fisk»). Lammekjeksene slisses inn i endene på topp- og bunnstykket, som plasseres mellom sidestykrene.

Skal det monteres innebygde spotlamper under skapene, bores det hull til dem og innvendig i skapet lages en falsk bunn, som legges løst på lister, slik at det er plass til transformatorene og ledninger, samt adgang til dem. Underskapene bygges etter samme prinsipp som overskapene. I toppen bores hull for å ventilere treplata, som skal legges oppå (under)skapene.

VERKTØY

Snu forsenkerboret. Har du en forsenker som kan spennes på et bor, kan du ta den av, snu den og spenne den på igjen. På den måten fungerer den som dybdestopper. Se trinn 2 under avsnittet «Markér platene».

MATERIALER

Dørene skal være tykke.

Skapet kan f.eks. lages i 16 mm mdf, mens dørene minimum bør være 19 mm, hvis du vil montere dem med klaphengsler som skal innfelles i dørene.

DETTE HAR VI BRUKT

Til skap og dører

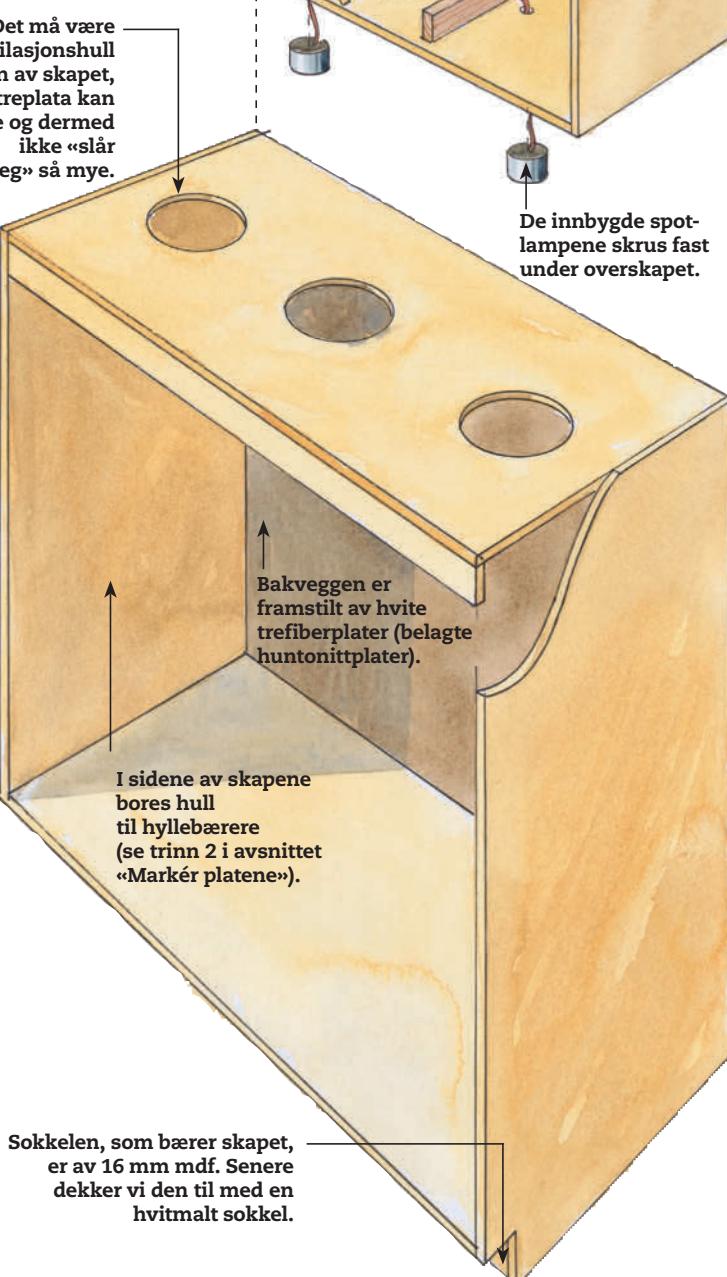
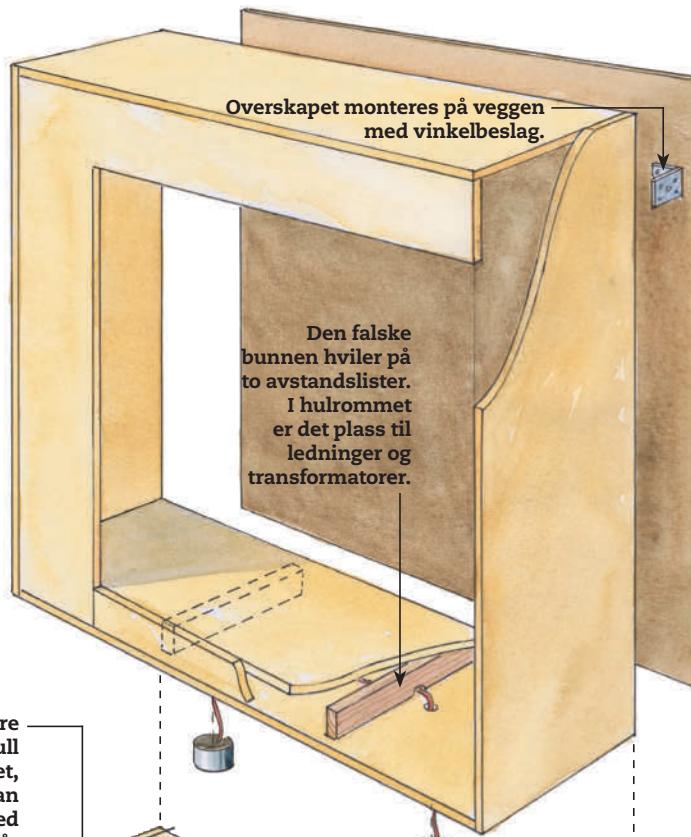
- 16 mm mdf-plate (skap)
- 19 mm mdf-plate (dører)
- Hvitbelagte trefiberplater (bakvegg)

Dessuten:

- Vinkler
- Skaphengsler
- Lim
- Stifter
- Diverse skruer
- Maling og formtre (kjemisk/plastisk tre)

Spesialverktøy

- Lamellfres (flatpluggfres)
- Cylinderbor (kvistbor/forstnerbor)
- Overfres med falsefresestål
- Evt. stiftspistol
- Evt. søyleboremaskin

Bakveggen

Bakveggen består av 3 mm trefiberplate som er hvit på den ene siden. Det er bakveggen som sørger for at konstruksjonen blir stiv. Det er derfor en god idé å montere den med det samme, slik at du ikke risikerer å vri skapet i stykker når du flytter det.

Trefiberplata skal ligge i en utfrest fals. Den lager du med en overfres og et notfresestål med kulelagerstyring.

Det er en fordel hvis trefiberplata har minimum ett av de opprinnelige fabrikkskårne hjørnene igjen når den monteres. Det hjørnet kan sikre at skapet blir helt vinkelrett.

1 Overfresen med et falsfresestål
freser en fals til bakveggen. Falsen blir 6-8 mm bred og bare 4-6 mm dyp.

2 Bakveggen legges på plass.
Den skal passe helt presist ned i falsen, uten at du skal presse den på plass med makt.

**Det er en god idé å sjekke underveis og jevnlig om alt er i loodd og vater.
Heller en ekstra titt enn et skap der dørene kommer til å sitte skjevt og ikke kan lukkes.**

Dører

Det ble bestemt at alle kjøkkendørene skulle ha ny farge. De gamle dørene bør slipes ned før de får ny maling, og så skal det bygges dører til de nye overskapene.

De nye dørene skal, i skap med ei dør, være 4 mm mindre enn skapets utvendige mål. Er skapet så bredt at det krever to dører, skal hver av dørene være 4 mm mindre enn skapets utvendige mål. Noen steder kan du få trelastleverandøren til å skjære ut dørene.

Her har vi valgt 19 mm mdf – det sværer til de gamle dørenes tykkelse.

De gamle dørene sparkles hvis det er hull, og slipes og males så med samme maling som de nye dørene.

MATERIALER

Pass på. Mange steder handles metall som den viste aluminiumsprofil i 5 eller 6-meters lengder. Trenger du 17 cm, betaler du i enkelte tilfeller for hel lengde – så sorg for å få med deg alt du har betalt for.

WWW

Få tak i de rette håndtakene.
Bygger du et skap til et eksisterende kjøkken, er det fint å få tak i håndtak og beslag maken til originalene. Sjekk her:
www.clasohson.no
www.haboindustriesbeslag.no
www.jernia.no
www.pn-beslag.dk (salg i Norge)

3 Alle hjørner skal være vinkelrette.
Det er klokt å kryssmåle skapet så du er sikker på at det er fullkommen vinkelrett. Stift så fast bakveggen.

4 Skapet monteres med vinkler (70 x 70 x 70 mm) i toppen av sidestykene. De monteres med 4 x 15 mm skruer i siden på skapet, og så festes skapet til veggen.

1 Hull og hakk fylles med formtre. Det er holdbart, det kan slipes, og når dørene er malt, kan det ikke ses at du har sparklet hullene.

2 Eksentersliperen er effektiv når de gamle dørene skal slipes. Malingen skal ikke fjernes, men den løse malingen skal vekk, så den nye kan «henge fast».

3 Håndtaket er integrert i dørene på de eksisterende skapene. Det kan du ikke gjenskape. Ved å frese en T-profil i aluminium (12 x 25 x 3 mm) inne i døra kan du lage en litt annen type integrert håndtak på den øverste kanten i de nye dørene.

4 Kantene på de nye dørene bør forsegles med vannbasert lakk før du maler dem. Ellers blir mdf-plata nesten umulig å mette.

Kjøp rimelige fresestål

Fresestål kan med fordel kjøpes i sett, hvor du får forskjellige fresestål for ganske få hundrelapper. Hvis du ikke er snekker som bruker stålene daglig, kan de fint holde, og du har fresestål til de aller fleste oppgaver du kommer til å støte på.

Hvis de falsfresestålene du har ikke kan lage en tilstrekkelig dyp fals, kan du i stedet bruke et notfresestål som du styrer med et anlegg.

[før]
De gamle dørene hadde integrerte aluminiumshåndtak midt på døra.

Håndtakene kan ikke etterlignes helt, men en aluprofil på overkanten av dørene er et fint alternativ.

Hengsler

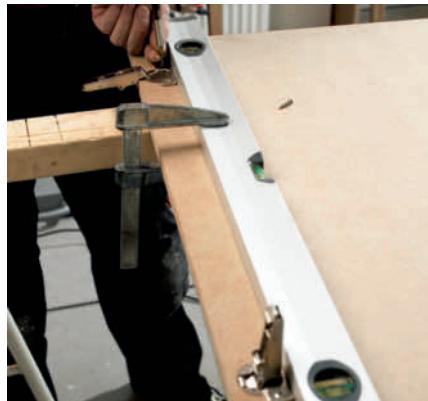
Dørene skal forsynes med hengsler. Den smarteste modellen er klapphengsler av den viste typen. Når de er justert, kan de avmonteres og settes på igjen, uten at innstillingene endres. Her er omhyggelighet en dyd, og presisjon har alt å si. Bare en smule unøyaktighet gir dører som henger skjevt, eller som ikke kan lukkes ordentlig.

1 Hullene til hengslene børes med søyleboremaskin eller med en alminnelig boremaskin, helst i stativ, med et sylinderbor (kvistbor) i passende størrelse.

2 Hullet skal sitte 7-11 cm fra henholdsvis topp og bunn, avhengig av døras størrelse. Bor forsiktig så du ikke borer gjennom dørene.

3 Et vater sørger for at hengslene kommer til å sitte helt likt før de skrus fast. Spenn dem opp akkurat like langt fra kanten i begge endene. Skru fast hengslene, og montér den andre delen av hengselet i skapet.

FAGUTTRYKK

Sylinderbor, forstnerbor eller kvistbor som de ofte kalles, har en meget liten styrespiss og kan bore «et hull med bunn i», der en hullsag må bore helt gjennom materialet. Boret er derfor f.eks. velegnet til montering av hengsler.

TIPS

Ikke steng maskinene inne. Lager du en pyntesokkel, må du sørge for at den bare er festet med f.eks. et par skruer, så den raskt kan fjernes om du skulle få bruk for å trekke ut oppvaskmaskinen i forbindelse med reparasjon eller ettersyn av maskinen.

Sokkel

Den gamle sokkelen er ikke gjennomgående. Den blir «skåret over» av oppvaskmaskinen. Men en «pyntesokkel» kan være mer elegant å se på.

Pyntesokkelen er bare et stykke malt mdf-plate som settes fast under skapene utenpå den eksisterende sokkelen. Ettersom oppvaskmaskinens forkant ofte flukter med den egentlige sokkelen, vil pyntesokkelen ligge utenpå maskinens forkant og skjule den.

Høyden på sokkelen måler du fra gulv til underkanten av underskapene.

Det er naturligvis viktig at sokkelen er vannrett, og at pyntesokkelen støter vinkelrett sammen.

1 En pyntesokkel tilpasses og skyves inn under underskapene. Sokkelen skal være så høy som mulig.

2 Sokkelen tilpasses langs gulvet. En blyantstump på en kloss (eller verktøyet andenebb – som våre danske snekkervenner bruker) føres langs sokkelens underkant, som så kan skjæres til.

[før]

Det er lureri, men det ligner en sokkel som er gjennom-gående.
Legg merke til at sprekene langs maskinens kanter er dekket med malte lister.

3 Den gamle sokkelen sørger for at pyntesokkelen kan skrues fast.
Men kun med få skruer, for du bør stadig kunne få oppvaskmaskinen fri, hvis den går i stykker eller skal flyttes.

I neste nummer:

Benkeplata monteres, og du kan se hvordan du med litt «fingernemhet» kan lage disse superflotte skjøtene mellom benkeplate og gavlstykkene.

